

MÉS BALANCES

Germà Bel

(Publicat a *La Vanguardia*, 17 de juny de 2014)

El govern català ha ofert els càlculs sobre la balança fiscal entre Catalunya i el sector públic central per a 2011. Els seus resultats indiquen un dèficit fiscal de 15.006 milions € (7,7% PIB) pel mètode del flux monetari i de 11.087 milions (5,5% PIB) segons l'enfocament de càrrega-benefici. Aquestes dades resulten de neutralitzar el dèficit anual del sector públic central. A alguns analistes no els agrada la neutralització, com si no s'hagués de pagar el que es deu, o com si el deute públic no fora un passiu que es carrega sobre els contribuents. Però les persones serioses saben que els contribuents acaben pagant els deutes públics, i per això és comú neutralitzar el dèficit central en calcular les balances fiscals.

El dèficit fiscal de Catalunya és una mica inferior al dels últims anys (¿se'n recorden dels famosos 16.000 milions?), i el percentatge del 7,7% del PIB és molt a prop de la mitjana del 8% del PIB registrat entre 1986 i 2011. Alguns analistes preferiran emfatitzar el mètode de càrrega-benefici, que imputa a totes les regions una part de la despesa central, perquè aquestes despeses beneficien a tots els ciutadans, on sigui que resideixen). I s'apuntarà que aquests 11.087.000 són els que cal considerar com 'resultat fiscal' real si es creés un Estat català independent, ja que caldria gastar (aproximadament) la diferència entre els resultats dels dos mètodes per proveir els serveis 'generals' que ara proveeix el sector central

No és el meu objectiu avui analitzar l'equitat de les xifres (l'interessat pot visitar "De rics i pobres que paguen, i d'alguns polissons", en aquestes pàgines el 2/11/2012), sinó una altra qüestió generalment desatesa: ¿què passaria si un nou Estat català gasta aquests recursos en serveis que ara proveeix l'Estat? Per exemple, els 4.000 milions de diferència entre els dos mètodes de càlcul del dèficit fiscal. Com aquests serveis són intensius en treball, augmentaria significativament l'ocupació pública (potser en part contractada al sector privat) a Catalunya. Això suposaria la creació de diverses desenes de milers de llocs de treball, cosa gens menyspreable en una situació d'atur com l'actual. I no s'acaba aquí l'efecte; els recursos emprats en contractar aquestes persones, i la resta de despeses addicionals, generarien al seu torn ingressos fiscals, sobretot per IRPF i per IVA, que retornarien a les arques públiques. En suma, una reducció apreciable de la desocupació i un augment final dels recursos públics bastant superior als 11.087 milions de l'enfocament càrrega-benefici. Una discussió concisa i detallada d'aquest tipus d'efectes es pot trobar al llibre *12 arguments econòmics per a la independència*, de Núria Bosch i Marta Espasa.

Crec que fa temps que les balances fiscals han deixat de ser tema central en la discussió dels catalans sobre el futur de Catalunya, tot i que està molt de moda en altres llocs. Això sí, sigui un aspecte central o no del debat, cosa que deixo a elecció del lector, el que procedeix és tractar l'assumpte amb rigor analític, i considerant tots els seus aspectes i implicacions.